

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/78038>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-06 and may be subject to change.

Boom Juridische uitgevers
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
F (070) 330 70 30
E info@bjv.nl
I www.bju.nl

EstateTip

Review

Afl. 2009-07

18 februari 2009

Het onmisbare erfdeel van de langstlevende en 'boxje IV'

AK en AKa Wet IB 2001

De wetgever heeft in het fiscale overgangsrecht met art. AK en art. AKa Wet IB 2001 als het ware geregeld dat op '*oude rente*', te weten erfrechtelijke rente op overbedelings- of inbrengvorderingen die vóór 1 januari 2001 was aangegroeid, het systeem van de Wet IB 1964 van toepassing blijft, althans aan de ontvangstkant. Een eigen systeem derhalve dat geduid kan worden als het '*boxje IV*'.

Deze oude rente is derhalve in beginsel progressief belast (toptarief 52%). Voor de 'aftrekkant' geldt geen overgangrecht. Dit betekent dat de aftrek en ontvangst in beginsel niet meer geruisloos in elkaar opgaan, zoals we dat als uitgangspunt gewend waren onder de Wet IB 1964.

Onder de volgende *voorwaarden* blijft echter ook de 'oude rente' buiten de heffing. Aan *al* de voorwaarden moet worden voldaan.

1. De rente moet zijn ontstaan als gevolg van de verdeling van een nalatenschap.
2. De rente moet betrekking hebben op een overbedeling.
3. De rente dient pas na het overlijden van de schuldenaar (langstlevende) door verrekening met de rente van de met de schuldvordering corresponderende schuld in aanmerking worden genomen.
4. De rente van de met de schuldvordering corresponderende schuld mag niet tot vermindering van het inkomen uit werk en woning danwel inkomen uit aanmerkelijk belang hebben geleid.
5. Zowel de schuldeiser (kind) als de schuldenaar (langstlevende) dienen binnenlands belastingplichtige te zijn.

Thans aandacht voor voorwaarde 2: de overbedeling. De estate planner tracht – vanzelfsprekend met instemming van zijn cliënt – zo veel mogelijk '*titels*' open te houden, op basis waarvan er na het overlijden geschoven kan worden met vermogensbestanddelen. Een van deze titels vormt *de verdeling van de nalatenschap*. Een titel waarmee diverse fiscale faciliteiten binnenboord gehouden worden. Denk bijvoorbeeld aan de defiscalisatie van art. 5.4 IB 2001. Maar ook, zoals we zien, voor de onderhavige problematiek van de oude rente.

Hof Den Haag 23 december 2008, LJN BH1392 illustreert dit prachtig. Er was sprake van een, zelfs uitgeoefend, *keuzelegaat tegen inbreng* waarop rente was gerijpt vanaf 1979. De legataris was tevens erfgenaam. Is voldaan aan voorwaarde 2? Het hof aan het woord:

‘6.7. Het Hof is van oordeel dat belanghebbende in het onderhavige geval een beroep kan doen op het vierde lid van artikel AK van de Invoeringswet (...).’

Wat een souplesse, ondanks dat terecht wordt opgemerkt dat een keuzelegaat niet kan worden aangemerkt als een verdeling. Maar het hof laat zich ons inziens terecht inspireren door het Besluit van 23 december 1998, nr. DB98/4092M dat nog zag op (ondermeer) art. 45 lid 5, onderdeel 4, Wet IB 1964. Zie Handboek Estate Planning, nr. 15.4.09, Kluwer Deventer. De staatsecretaris was (in ieder geval destijds in dit Besluit) ook soepel:

‘(...) Er kan zich een situatie voordoen waarbij door middel van een keuzelegaat meer aan een boedel wordt onttrokken dan waarop recht bestaat op grond van het testament of op grond van het wettelijk erfrecht. Bij scheiding en deling blijft dan een schuld bestaan bij degene die gebruik heeft gemaakt van het keuzelegaat. Voor zover deze schuld betrekking heeft op hetgeen te veel is onttrokken, ontmoet het bij mij geen bezwaar dat de uitzonderingsbepalingen van art. 20b, tweede lid, respectievelijk art. 45, vijfde lid, ten 4^e, van de Wet IB 1964 gelden.’

Zo ook MvA, Kamerstukken I 1999/2000, 26 727 en 26 728, nr. 202a, p. 123. Een *erfgenaamschap* voor de legataris lijkt dan wel vereist. Het hof completeert een en ander dan als volgt:

‘In een dergelijke situatie is het verdedigbaar om de schuld die dan ontstaat als overbedelingsschuld aan te merken. (MvA Kamerstukken I 1999/2000 26 727 en 26 728, nr. 202a, blz. 123).’

En vervolgens in rechtsoverweging 6.8:

‘In feite zijn belanghebbende en zijn moeder, als de partijen bij de notariële akte van 16 mei 1983, een verdeling overeengekomen waarbij aan de kant van de langstlevende ouder van een overbedeling boven het bij testament toegekende bedrag van f 750.000 sprake is en het kind een vordering uit geldlening op de langstlevende ouder heeft verkregen waarover een rente rijpt die eerst opeisbaar is bij het overlijden van deze ouder. De boedel is daarmee verdeeld.’

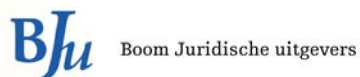
Een ‘*verdeling ten titel van legaat*’, zo zouden we het – de dogmatiek even varend laten – kunnen noemen. Een dergelijke gedachtegang is inderdaad pas verdedigbaar als de langstlevende tevens erfgenaam is. Het doel heiligt de middelen. Alleen een jurist ziet immers het technische verschil tussen de diverse langstlevende regelingen, terwijl de economische setting, het feit dat kinderen met papier in de erfrechtelijke wachtkamer terecht komen niet, of nauwelijks verschilt. De inkomstenbelasting zou gelijke gevallen gelijk moeten behandelen.

Intussen is de estate planner weer gewezen op het belang van een erfdeeltje voor de langstlevende.

Tot volgende week!

www.scholsburgerhartschols.nl

www.bju.nl

© 2009 Boom Juridische uitgevers / ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.